

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Syörgy Endre*
Cím: *Hogyan lehet egyszerűsíteni Budapest közigazgatását*
Forrás: *Az Újság*

3m 1924. 11. 16.

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1924"

Személy

352

"1924"

HOGYAN LEHET EGYSZERÜSÍTENI BUDAPEST KÖZIGAZGATÁSÁT?

KEZELESI, KÖZEGÉSZSÉGI, KÖZÉLELMEZÉSI, VÁSÁRÜGYI, ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI, IPARÜGYI, KÖZJÓTEKONYSÁGI BETEGSEGÉLYEZÉSI, BETEGÁPOLÁSI, ÖRÖKÖSÖDÉSI, ISKOLAI, KATONAI, NÉPESSÉGI, NÉPMOZGALMI, EGYESÜLETI, VADÁSZATI, MEZŐGAZDASÁGI VIZJOGI, HALÁSZATI, ERDÉSZETI, MEZŐRENDRŐRI, KIHÁGÁSI, KÖZÉPÍTÉSI, ÉPÍTÉSI, UTRENDÉSZETI, TÜZRENDÉSZETI, GAZDASÁGI, KÜLSŐ SZOLGÁLATI, ÁRVA- ÉS GYÁMÜGYEKKEKEL FOG-LALKOZNAK A KERÜLETI MINISZTERIUMOK.

AKTÁK SÉTÁLNAK A VÁROSHÁZÁRÓL AZ ELŐLJÁRÓSÁGOKHOZ ÉS VISSZA.

ÉVENTE NÉGYSZER KELL IGAZOLNI A NYUGDIJASOK LÉTEZÉSÉT.

ÚJ KERÜLETI BEOSZTÁS KELL ÉS A KÖZIGAZGATÁSI SZERVEK ÖSSZEVONÁSA.

B-listákon és egyéb hönmentő ideákon kívül a legujabb vesszőparipa a »közigazgatás egyszerűsítése.« Természetesen csak beszélnek róla, mert eddig egyetlen lépés sem történt a cél felé.

— *Egyszerűsíteni kell!* — jelentette ki határozottan Rakovszky belügyminiszter is a fővárosi törvényjavaslat tárgyalásakor. Egyszerűsíteni, *legfőként a kerületi előljáróságokat*, az ügyes-bajos emberek e közeli fórumát.

— *Inkább szóval, mintsem aktázással!* — folytatta tovább a gondolatot a miniszter, mintha csak eltalálta volna valamennyiünk titkos óhaját. Bizony, bizony, inkább a *szív*, mint a türelmes, sohasem könnyező, hidegrideg papiros: *az akta*. Inkább egyetlen jó megértő szó, mint százsoros írás.

S hogy az előljáróság már valóságos minisztérium!

Igy is van!
De ki tehet róla!?

Maga a miniszter, meg a hatóságok, meg a polgármester, meg a jó ég tudja, hány olyan intézmény, amelyeket együttvéve csufnéven úgy hívnak, hogy: illetékesek.

Tessék csak megfigyelni, mit mond a közigazgatásról, erről a bonyolult utvesztőről az a régi-régi szakértője, ismert fővárosi tekintély, aki maga is igen közel áll hozzá. Ime:

Miért alakul a Ripka-párt?

— A belügyminiszter ur hangsúlyozottan kijelentette, hogy a városi közigazgatás átszervezésétől távol akarja tartani a napipolitikát.

Ez helyes. De vajjon a közvélemény komolyan fogja-e venni a miniszter szavait akkor, mikor látja, hogy a kormányelnök és a vezetése alatt működő miniszterek, valamint a magasrangú állami tisztviselők személyesen működnek közre egy új párt megalakításán, amelynek bevallott célja Budapest politikájának megváltoztatása és más alapra való fektetése.

Ez az új politikai párt nem fog politizálni!

A kormány intenciói szerint nem fog dolgozni programjának megvalósítása érdekében? Ha nem, akkor minek alakult meg?

Hatvan évi helyben lakás, 40 évi adófizetés nem elég!

— A közigazgatás egyszerűsítéséről a belügyminiszter azt mondta, hogy az nem is olyan egyszerű dolog! Nem lehet közigazgatási szerveket máról-holnapra megszüntetni, mert azok belenöttek a közigazgatás organizmusába. Ez igaz. De ezzel szemben áll az a tétel, hogy

a közigazgatás organizmusának tulságosan sok a szerve.

Ezekre a szervekre pedig azért van szükség, mert a belügyminiszter például egy honossági kérdés eldöntésénél nem elégszik meg annak igazolásával, hogy a honosságot elismerni kérő Budapesten született, 60 év óta itt lakik, többszörös háztulajdonos, 40 év óta adófizető, országosan ismert cég

főváros

tulajdonosa, kiterjedt üzleti és társadalmi összeköttetésekkel rendelkezik. A belügyminiszter „felhívja a polgármestert és a polgármester a kerületi előljáróságot, hogy folyamodó leszármazása szerinti magyar állampolgárságának igazolása végett a csatolt okmánnyal együtt

pótlólag még mutassa be a saját és atyjának születési, valamint az utóbbinak házasságlevelét.“

— Itt van a bibi! Nem a főváros közigazgatását kell egyedül egyszerűsíteni, hanem a belügyminisztériumot is. Ha a belügyminisztériumban le fognak szokni arról, hogy

minden nap valami okból összeírják az országot,

hogy minden kérdés eldöntésénél kötelezzék a feleket, hogy apjuk és nagyszüleik születési és házassági oklevelét mutassák be, akkor mindjárt egyszerűbb lesz a közigazgatás. De hol vannak a többi minisztériumok? Ki rendelte el, hogy a nyugdíjasok életbenlétét és létezését évenként négyszer kell igazolni?

Együtt él-e a miniszteri tanácsos feleségével?

— De az állami alkalmazottak melyik hivatalbéli nyilatkozatát fogadja el a feleltes hatóság az előljáróság igazolása nélkül? Ma az előljáróságnak kell igazolnia, hogy

a miniszteri tanácsos együtt él a feleségével, a gyerekeivel, az anyósával, apó-ával

és hogy szegény, vagyontalan, a családtagok pedig kereset nélkül valók. (Csak ennek az igazolásnak az alapján kaphat ruhaszövetet, családi pótlékot, természetbeni kedvezményeket és a jó és tudja még mit? És ez így van az egész vonalon!

Hogyan közpeli a miniszter az egyszerűsítést, ha a belügyminisztériumban és másutt nem szünteti meg ezeknek az igazoltatási lapok látnak a lavináját?

Emellett nincs, vagy alig van olyan törvényünk vagy rendeletünk, amely a statisztikai kimutatások egész özönét ne zudítaná az alsófokú hatóságok nyakába. Ezekhez hozzájárul még a választók névjegyzékének összeírása vagy kiegészítése, amely munkálatok minden évben a közigazgatási alkalmazottak számottévvő részét elvonják munkájuktól.

Miért kell minden évben választói névjegyzéket csinálni?

Azért talán, hogy a politikai uzsorások a nekik nem tetsző polgárokat megfoszthassák választói joguktól?

— Itt vannak ezekenfelül a rokkantak ellátási ügyei. Aki elolvasta a végrehajtási rendeletet és az ugynevezett pótrendeleteket, annak ugyan elmegy a kedve a rokkantdíjak „élvezetétől”. E rendeletek szerint

meg kell vizsgálni a rokkantnak és hozzátartozóinak anyagi és családi viszonyait. Azután jön az orvosl vizsgálat. Utána a bizottsági döntés. Utóljára a fellebbezés és a miniszter döntése.

Ez az eljárás időt és munkaerőt kíván, különösen, ha minden évben megismétlődik, mint eddig.

Mit kell egyszerűsíteni a fővárosnál?

— A főváros közigazgatásának belső rendjében a vezetőség könnyítéseket eszközölhet, ha:

1. Az ügykezelési tömegmunka lebonyolításának egyes akadályait és felesleges sallangjait kiküszöböli, hogy a hivatalnokok érdemleges munkát és nem időtrábló pepecselést végezzenek.

2. A fogalmazói kar rövid, oktató utasítással látja el irományait. Ezzel elejét veszi az akták céltalan vándorlásának és ismeretlen helyeken való heverésének.

3. Az utasítással ellátott ügyiratokhoz ne adjanak ki külön átvételi elismervényeket, mert azok aláírása, kezelése és visszajuttatása sok céltalan munkát ad. Az ügyiratok ugysis kíséző iverkek mennek rendeltetési helyükre, így ezekre szükség sincsen. Ezt a rendszert be kell vezetni a tisztifőorvosi és a tisztifőügyészi hivatalban ugy, mint az árvaszéknél van.

4. A felek azon irásos bejelentéseit, amelyekben a maguk számára nem kérnek semmit, hanem a hatóság tudomására hoznak üzletbeszün-tetéseket, közegészségügyi és közrendészeti rendellenes állapotokat, mentesíteni kell minden állami és hatósági béltég és díj alól, hogy így a hivatalokban megszűnjenek az örökös letelezések, jegyzőkönyvezések és zaklató firkálások.

5. A hagyatéki ügyek kezelését egyszerűsítsék. A hagyatékokat gondosan, gazdaságosan és a mai kor szociális viszonyainak megfelelően kezeljék. Szorítsák a bíróságokat arra, hogy a hagyatékatadó végzésben a hagyatékokról is intézkedjenek. A hagyatékok ugyanis éveken át az előljárásságok raktáraiban rothadnak, pusztulnak s a bíróságok csak kivételes esetekben intézkednek azok átadása iránt.

6. A minisztériumok az egyes személyek részére szóló értesítéseket leadják közlés végett a kerületi előljárásságoknak, sokszor a tanács utján jelentést követelve. A feleket beidéznek, fizetnek tömentelen villamos költséget és egész délelöttjüket elvesztik várakozással, ácsorgással. Miért nem értesítik a hatóságok közvetlenül az érdekelteket levelezőlapon, az illető költségén? Ez ma törvényes állapot. Ha ez megtörténne, akkor százezer iktatással, kezeléssel kevesebb volna Budapesten az összes hivatalokban.

7. A vidéki hatóságok ügyirataikat kézbesítés végett még most is a kerületi előljárásságoknak küldik, holott a belügyminiszter három rendeletben is figyelmeztette őket, hogy Budapesten a kézbesítéseket a m. kir. államrendőrség központi kézbesítőhivatala teljesíti. Ennek az állapotnak a megszüntetése óriási munkától mentesítené a kerületi előljárásságokat, de a miniszter rendeleteit

nem tartja meg senki sem. A kerületi előljárásságok csak a katonai hatóságok ügyeit tartoznak kézbesíteni: ez törvény.

8. A tanácsi központi hivatalok egész iratcsomót leadnak a kerületi előljárásságokhoz azzal az utasítással, hogy saját irataikat vegyék ki és a tanácsi iratokat küldjék vissza. Miért? Miért nem tartja a tanács ott a maga iratait és miért küldi le a előljárássághoz? Talán azért, hogy sétáljanak és azokat a tanácsnál még egyszer iktassák és kezeljék? Ennek sincsen semmi célja!

9. Szabályozni kell véglegesen a külföldre szóló levelek küldésének és bérmentesítésének módját is. A fennálló szabályok értelmében a pusztá címzéssel ellátott külföldre szóló leveleket a külügyminisztérium továbbítja. A rendes postai portódíjjal ellátott ily leveleket a külügyminisztérium az utóbbi időben nem veszi át, hanem arra utasítja a főváros küldőncéit, hogy adják fel maguk postára. Ez az állapot zavarokra, bonyodalmakra vezet, mert a címzett külföldi hatóság visszaküldi azzal, hogy hozzá „csak diplomáciai uton” lehet megkeresést intézni. A kérdés nagy horderejű és ezért mielőbb rendezendő.

10. A Közmunkák Tanácsa, de a főváros műszaki jellegű ügyosztályai is, eddig felülvizsgálati ügyekben közvetlen vizsgálat alapján intézték az ügyeket, ezidő szerint a vizsgálatok megtartására és jelentésételre a kerületi előljárásságokat hívják fel. A munkatöbblet elvégzésére sincsen személyzet és az akták hevernek.

11. A kihágási ügyekben hozott ama ítéletek melyekben az ügyészégi megbizottak közérdekből fellebbezhetnek, heteken, hónapokon keresztül hevernek a tisztí ügyészégnél. A fellebbezések, felfolyamodások, újrafelvételi és egyéb intézkedésekre vonatkozó beadványok várnak, míg az iratok visszaérkeznek. Ez az állapot beleütközik a közérdekekbe és magánérdekekbe egyaránt. Az ügyészégi megbizott legyen jelen a tárgyalásokon és tegye meg az észrevételeit vagy intézze el megérkezés napján az ügyeket.

12. A fővárosnál törvényes szokás az, hogy kezelőhivatalnokok nagyszegű béltégeket és pénzeket kezelnek. Ha a hivatalnok megbetegszik vagy másfelé van elfoglalva, a felek kénytelenül órahosszat várnak, hogy béltégeket kaphassanak. A vagyoni felelősséggel járó szolgálatot a pénztárra kell bízni, ahol a kívánságokat azonnal elintézik.

13. A kerületi előljárásságok gazdasági ügyek rendszeresen ahhoz nem értő kezelőhivatalnokok látják el. Ezek az ügyek sokszor műszaki természetűek. Az ilyen ügyek intézését hozzáértő, felkészült személyekre kellene bízni.

Roppant személyi apparátus.

— De nincs a közigazgatásnak olyan terrénuma, ahol ezek a *bonyodalmas és sokszor vékszdó, céltalan munkák* felülről szervezve ne dühöngnének. Ez az állapot az oka annak, hogy a közigazgatás

roppant személyi apparátussal dolgozik

s mégis nehézkes. Ezekhez a szörnyüséghez hozzájárultak még az az adó-, illeték- és más nem éppen kellemes bonyodalmas ügyek.

— De ezek mellett Budapestnek vannak még speciális közigazgatási bajai is. A főváros polgármesterei két évtized óta

rendeleteikkel esetről-esetre szabályozzák a közigazgatás ügymenetét.

A 472/1894. számú szabályrendelet, amely a hivatalok belső berendezkedését írja elő és a 48810/1899. szám alatti kiadott szolgálati utasítás, amely az előljáróságok hatáskörét, a tisztviselők és egyéb alkalmazottak munkakörét, az előljáróságok ügymenetét,

a kezelési és közegészségi, a közfelmezési és vásárügyi, az állategészségügyi, iparügyi, közjótékonyági, betegsegélyezési és betegápolási, örökösödési, árva- és gyámügyeket, iskolai és katonai, népességi és népmozgalmi, egyesületi, vízjogi, halászati, erdészeti és vadászati, mezőgazdasági és mezőrendőri, kihágási, középítési, építési és utrendészeti, tűzrendészeti, gazdasági, külszolgálati ügyeket szabályozza,

jórészen *elavult* és nem felel meg a mostani viszonyoknak. *Uj szolgálati utasítás nélkül a közigazgatást egyszerűsíteni nem lehet.* De új szolgálati utasítást a főváros *uj törvényének* megalkotása előtt kiadni nem lehet. Tehát ha a belügyminiszter komolyan akarja egyszerűsíteni Budapest közigazgatását, akkor *csinálja meg, de még ma a főváros uj törvényét, fékezze meg a felső adminisztráció tultengő bibelődését s csak azután lehet szó a mai tisztviselői status komoly reviziójáról.*

Óriási adminisztráció helyett népgondozást!

— A fent vázolt ügyek egyszerűsítése — ilyen an töméntelen sok — célszerű csoportosítása után végre lehet hajtani a személyzet új beosztását. Ez esetben

mindenkinek meg kell jelölni a munkakörét, amelyet betölténi tartozik.

Csak ebben az esetben lesz megállapítható, hogy ki mit és mennyit dolgozik? Azok az alkalmazottak, akik mindig a jobb és könnyebb helyet hajszolták és szüntelenül vándoroltak hivatalról-hivatalra el fognak tűnni a láthatárról és

a fővárosnak lesz fegyelmezett és dolgozó közigazgatása.

— Az új törvényben a status rendezésének szoros megállapításának a hatáskörök megkülönböztetésének és elhatárolásának részletesen benn kell lennie. *Legjobb volna az összes kerületbeli közigazgatási hivatalokat egyesíteni és az új kerületi beosztást végrehajtani.*

A főváros ez esetben lényegesen csökkenthetné személyi kiadásait,

a közönség egy helyen megtalálna mindent. Ez esetben a főváros tanácsa minden idejét, munkáját a *szociális népjólét és népgondozás ügyének szentelhetné.* Minden az új fővárosi törvény megalkotásától függ. Ez az idő pedig — látva a **törvényhatóság létrehozására vonatkozó törvény**

megalkotása körül végbement eseményeket — még nagyon sokáig késni fog.

Ime ez a mai közigazgatás keresztmetszete! Nem is kell hozzá Rakovszky belügyminiszter megállapítása: ebből is tisztán látszik, hogy *egyszerűsíteni kell.* Egyszerűsíteni, még pedig nagyon-nagyon leegyszerűsíteni. Egészen a szegény emberek ügyes-bajos dolgainak gyors elintézéséig.

GYÖRGY ENDRE.